

10. Kuidas tehakse IT-d. Heade mõtete surnuaed

10 aastat tagasi - 23.03.2016 Autor: [Siim Veskimees](#)

[\(jätkub\)](#)

10. Heade mõtete surnuaed. Lahkumine

Thor ilmus järgmine kord mais. Millegipärast oli tal tuju parem. Ta isegi naeratas.

„Tead,“ alustas ta, kui maha istusime, kohvimasin alles õrises ja ma Martell' välja valasin. „Täna lasin ma tolle kõleda halli, surnud õhuga kontori ukse enda taga viimast korda kinni vajuda. Auto oli mul teisel pool teed, vaatasin tagasi ja tead, mis tunne mind valdas?“

„Kergendus.“ See oli nii selgelt üle tema kirjutatud.

„Seda muidugi, aga kurb oli ka. Mitte enda pärast. Mul oli nii kahju neist toredatest inimestest, keda sinna veel pisut alles on jäänud.“ Ta vangutas muiates pead. „Inimestel pole ju midagi viga. Ei, ma ei mõtle neid komnoori, kes seal rõõmsalt töötegemist imiteerivad. Ma ei mõtle ka neid, kes seal pensioni ootavad ja neid, kes töötavad seal sellepärast, et neil muud üle ei jää.“

„Nagu sina,“ ei suutnud ma pistmata jätta.

Ent tol hetkel jäi valulik grimass ära. „Paljud tulevad ju tööle parimate kavatsustega. Nad kas saavad aru, millega tegemist ja lahkuvad, või jäävad ja muutuvad süsteemi osaks. Neist viimastest mul kahju ei ole.

Mul on kahju neist, kes on sinna tulnud mõttega midagi ära teha. Mäletad, Siseorganite loomisel riisuti need kokku allasutuste IT osakondadest. Nad tunnevad asja ja üritavad kõige bürokraatia kiuste oma endiste töökaaslaste jaoks midagi ära teha. Nagu öeldud, palju neid enam pole, aastatega on enamik loobunud.”

„Ehk siis selline idiotism ei ole omane kogu riigiasutuste IT-le?”

„Ei. Väiksemas organisatsioonis on tihti vaja saavutada tulemus. IT on konkreetselt peamise tegevuse toetuseks ja kuna igal pool on siiski inimesi, kes midagi ära teha tahavad, ei lasta asjadel tavaliselt lootusetult hapuks minna. Siseorganid ei ole ilmselt täitnud eesmärki, milleks see loodi, ja ministeeriumi haldusalas on hakatud kihla vedama, millal see klounibande laiali lüüakse. Vaata, mõte ehk ei olnudki halb, aga kui riigiasutustes liigub üldiselt kõik lombaka teo kaelamurdva kiirusega, siis ka sellel taustal on Siseorganid suure läbikukkumise elav mälestusmärk. Nad ise keelduvad sellest muidugi aru saamast.”

„Mis siis nende puhul nii masendavalt valesti läks?”

„Kala hakkab mädanema peast. Mis tulevikku saab olla organisatsioonil, mida juhib Superkana, kelle otseses alluvuses on talituste juhtidena Pidur, Tropp ja Põhulõug?”

Ta andis mulle natuke aega seda seedida. Aga mis seal mõelda on? „Tulemuseks on asutus, kus need, kes teavad, mida nad teevad, täidavad nuttes mõttetuid paberid, ja seal kõrval järgib kamp komnoori Protsesse, suuremat hoolimata sellest, kas neil ka reaalse eluga mingit sidet on.”

Ta libistas käega üle selle koha laual, kuhu ta tavaliselt oma pead kolkis.

„Organisatsiooniline skisofreenia lõpetatakse tavaliselt väljapoolt. Erafirmas on selleks juhatus ja seal on kõik sirgjoonelisem ja vahetum – sa kas leiad asja juhtima need, kes midagi ära teevad, või lepid pankrotiga. Teiselt poolt näiteks riikide skisofreenia lõpetamine on reeglina väga valus. Tihti käivad need elanikkonna määratute kannatuste saatel alla ja kas kukuvad oma raskuse all kokku või paneb mõni naaber neile käpa peale. Mõnikord võib sellise riigi vallutamistki halastuseks pidada, mis sest, et sõda pole kunagi ilus.

Riigiasutustega toimub midagi vahepealset – tihti elavad need veel aastaid pärast seda, kui nende eksisteerimine on ilmselgelt kahjulikuks osutunud. Parimad töötajad lahkuvad ja asemele tulevad need, kes edukalt töötegemist imiteerivad. Kulud lähevad lakke ja ära tehakse vähem. Mõnel juhul jääb asutusest järele ainult tohutu kohmakas postijaam, mis töö kogu seda värki ülal pidavatele välistele partneritele edasi suunab. Ja keegi ei taha seda sõnnikuhunnikut torkima hakata.”

Tundus, et ta hakkab end taas üles keerama.

„Ja tõeline kaotaja on Eesti riik. Maksumaksjad. Meie kõik. Korraliku ajakohase rakenduse tegemiseks on Šveitsi riik andnud pool miljonit eurot. Siseorganid teevad midagi ka ära. Aga suur osa sellest tööst läheb kaduma või rakendub aastaid peale õiget aega, sest keegi ei soovi mõelda sellele projektile kui tervikule. Kedagi ei huvita suur pilt. Sest keegi ei vastuta selle eest. Mina üritasin midagi ära teha ja sain ainult sõimata või mind sirgelt ignoreeriti. Meelde tuln siis, kui asi juba igast otsast kõrbes ja hakati süüdlasi otsima.”

Ma sain aru, miks ta tulnud oli – tema võis lahkujana naeratada, aga...

„Süsteemi valmimine, mis aitaks säästa kümneid ja sadu inimelusid, lükkub aastaid ja aastaid edasi. Need inimesed on organisatsioonilise skisofreenia ohvrid. Siseorganite mõistusvastase agoonia ohvrid.”

Thor mühatas. „Aga väliselt on kõik JOKK. Need, kes surema peavad, maetakse vaikselt maha. Kantsler paugub, vihastab end seeneks, tegeleb natuke teemaga ja lööb käega. Minusugused lahkuvad. Homme koidab Siseorganites uus tööpäev, loosungi all „ausus, innovatiivsus ja mis iganes” sammub selle tubli kollektiiv uutele töövõitudele.”

„Sa ei öelnud, tulid sa ise ära või löödi sind minema?”

„Ei seda ega teist. Lähen ministeeriumi. Töö on sama, aga kellelgi on vist kohale jõudnud, et asjad on halvad ja Projekti päästmiseks ainult Päästjast ei aita.”

„See on ju ohtlik – sa lähed Siseorganite kogemusega neid kontrollima.”

Lödipüks

Ma vihkan seda, kui mul õigus on. Kuu aja pärast oli Thor tagasi ja seekord läks Frapini rohkem.

„Lödipüksi ma olen ju maininud, eks ole,” alustas ta. „Töötab ministeeriumis ja esimeseks kuulsin temast siis, kui ta lasi lahti ühe oma alluva, kes ei suutnud otsida konkreetseid põhjendusi ühe Siseorganite kohta esitatud väite tõestuseks. Jutt on ikka sellest samast Projektist ja midagi ei lähe paremaks, kui ma selle üksipulgi meelde tuletan. See ei lisa midagi uut. Asi oli selles, et Siseorganid ei järginud lepingute tingimusi serverite kasutamise osas, siseinfo põhjal too tegelane teadis seda, aga tõestada ei saanud, kuna Pidur oli teabe salastanud...

Lödipüks saab aru küll, mis see võib kaasa tuua, kui Siseorganid Projekti perse keeravad, ja kuna see kuulub otseselt tema vastutusalasse, vajab ta kompetentset tegelast. Ja nii me kokku leppisimegi, et ma lähen tema juurde ministeeriumi seda valdkonda vedama.”

Ta keerutas klaasi käes ja vaatas siis mulle silma: „Ma tahtsin päriselt midagi ära teha. Projekti tulemust on Eestil väga vaja.

Ma oleksin pidanud rohkem tähelepanu pöörama sellele, et Lödipüks on pelmeeni meenutava kehaehitusega hirmunud hädapätakas, kes on valmis oma koha nimel mistahes perset lakkuma. Et ta tahab küll palka, aga tegelikult pole tal julgust või mõju või kumbagi, et midagi päriselt ära teha.

Täna ta siis helistas, et ta ei võta mind tööle. Leidis kellegi parema. Ma ei tea, kas see oli algusest peale nii plaanitud või ei pidanud ta survele vastu. Mina ju tean, milles asi, minust oleks kasu olnud, aga sellistes organisatsioonides, nagu Murphy seadus ütleb, tuleb viivitamatult vallandada see inimene, kes saab aru, mis toimub.”

Ta mõtles hetke. „Nii alatult kui Lödipüks, pole minuga vist keegi käitunud, aga mis seal ikka.”

Lõpetuseks

Thor ei taha oma elu sellest peatükist tagantjärele eriti rääkida. Kuna ma aga tunnen teisigi IT-inimesi ja mul on üks päris hea sõber ka ministeeriumis, mille IT-ga Siseorganid soperdavad, küsisin juba Thori seal töötamise ajal, kas asi on tõesti nii õudne. Mulle kinnitati, et on küll.

Lödipüks võttis Thori asemel tööle ühe kasutu neiukese ja vahetas umbes pool aastat hiljem kohta. Tema enam ei vastuta...

Ülemuse lahkumise järel pidi Kana uueks ülemuseks saama. See põhjustas naerurõkatusi mujalgi Siseorganites – veelkord, seal ei tööta ju ainult idioodid.

Aga Tropp on Tropp ja inimene, kes paneb Kana haldusosakonda juhtima, on intellektiga väga sügavas opositsioonis, ja üle teatud piiri lolle inimesi on Thor täiesti võimetu taluma.

Umbes aasta pärast Thorist lahtisaamist said ka Superkana ja Põhulõug uued ametid. Mujal. Juhtkonnas tehti muudatusi, süüdlased on määratud ja vastutus hajutatud. Ma ei tea täpselt, mis Pidurist, Tropist, Kanast ja teistest on saanud. Aga kuna Siseorganid on taas ajakirjanduse huviorbiidis saamatuse ja salatsemisega, siis vähemalt nende vaim hõljub seal surnud õhuga hallides ruumides edasi.

(lõpp)

- [Tegijad](#)